

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Президентым изэлуклэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхаклушынэ Аслъан АР-м культурэмкIэ иминистрэу Чэмшъо Гъазый, АР-м лъэпкъ ИофхэмкIэ, Iэклиб къэралхэм ашыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет ипашэу Шъхьэлэхъо Аскэр, общественнэ организациеу «Адыгэ Хасэ — Щэрджэс Парламент» зы-

фиIорэм итхьаматэу Хъэпэ Арамбий тыгъуасэ ИофшIэгъу зэлуклэгъу адыриIагъ.

Мыекъуапэ игупчэ ша-шынэу рагъэжъэгъэ саугъэтэу «ЗыкIыныгъэр ыкли шIэжыр» зыфиIорэм ылъэныкъокIэ Иофхэр зэрэлъыкIуатэрэм, анахъэу анаIэ зытырагъэтын фаехэм ахэр атегушыIагъэх. Саугъэтым имызакъоу, ар зэрытышт гупчэри зэрэзэтыра-

гъэпсыхъаштыр, ащкIэ къа-тефэрэр зэшIуахыным зэрэфэхъазырхэр пытагъэ хэлъэу Президентым къыIуагъ.

Мы мэфэ дэдэм республикэм ипашэ Мыекъуапэ иефэндэу Тыгъужь Ибра-хымэ зэлуклэгъу дыриIагъ. Дин ыкли лъэпкъ Иофыгъо-хэм, хъадэм ифэIо-фашIэ-хэм ягъэцэкIэн, тикъэха-лъэхэм язытет зыфэдэм, адыгэ шэн-зекIуакIэхэр тэрэзуу зехъэгъэнхэм, къыт-кIэхъухэрэ ныбжыкIэхэм япIун-лэжыкI, нэмыкI Ио-фыгъохэм и бгъуитIур ате-гушыIагъ.

(Тикорр.).

Зэкъошныгъэм, мамырныгъэм ямарафон

Тульскэм щырагъэжъэшт

Лъэпкъхэм язэфыщытыкIэхэр гъэпытэгъэн-хэм, мамырныгъэр къэухъумэгъэным, цыфхэм щылэкIэ-псэукIэ дэгъу яIэным афэгъэхыгъэ марафоныр Адыгэ Республикэм физкультурэмкIэ ыкли спортымкIэ и Комитет зэхещэ. Мэлылфэгъум и 15 — 22-м Адыгеим икIалэхэмрэ районхэмрэ зэхахъэ-хэр, спорт къэгъэлъэгъонхэр ащыкIоштых.

Цыфхэм ярэхъатныгъэ къэухъумэгъэным, мыхъо-мышIагъэхэр ныбжыкIэмэ зэрамыханхэм, физкульту-рэмрэ спортымрэ апыща-гъэмэ япчъагъэ хэгъэхъогъэ-ным афэшI Адыгеим и спорт-комитет зэхещэрэ марафон-ным республикэм ныбжыкIэ ИофыгъохэмкIэ и Комитет, еджапIэхэр, наркокон-тролым пылхэр, культурэм иIофышIэхэр, тиспортсмен цIэрыIохэр, нэмыкIэхэри хэлъэжъэштых.

Апэрэ зэлукIэр непэ Тульскэм щыкIошт. Мыекъуапэ испорт еджапIэу N 2-м иныбжыкIэр, рес-публикэ ШВСМ-м зыщы-зыгъасэхэрэр, Осипов зэ-шыхэр, нэмыкIэхэри зэлукIэм къырагъэблэгъагъэх. Марафоныр гъэшIэгъо-нэу кIошт. Зэкъошныгъэм игъэпытэн фэгъэхыгъэ Иофыгъохэр зэрагъэцэкIэ-хэрэм тигъэзетеджэхэр ащыдгъэгъозэштых.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

ЩыкIагъэхэр дагъэзыжъынхэу къафигъэпытагъ

Адыгэ Республикэм и Оперативнэ штабрэ терроризмэм пэшIуеклогъэнымкIэ комиссиерэ зичэзэу зэхэсыгъо ты-гъуасэ зэдыряIагъ. Ар зэрищагъ АР-м и Президентэу Тхаклушынэ Аслъан.

офыгъо шъхьалэу зытегушыIа-гъэхэр транспортым ыкли ащ игъэ-федэн епхыгъэ ИофшIапIэхэм щы-нэгъончэу яIофшIэн зэхэщэгъэ-нымкIэ республикэм иIофхэм язы-тет ары. Мыш фэгъэхыгъэу къэгъу-шыIагъ ФСБ-м АР-мкIэ и ГъэIоры-шIапIэ ипашэу Олег Селезневыр. ИкIыгъэ илъэсым зэфэхъысыжъхэр къыфишIызэ, Темыр Кавказым ит бандформированиехэм ябэныгъэ-ныр пшгъэрыл шъхьалэу зэрэщыты-гъэр ащ къыхигъэщыгъ. Урысыем иправэухъумэкIо органхэм зэхачэ-гъэ профилактическэ Иофхьабзэ-хэм яшIуагъэкIэ икIыгъэ илъэсым теракт 93-рэ, 2011-рэ илъэсым теракт 31-рэ къамыгъэхъун алъэкIыгъ. Транспорт объектхэм террористиче-скэ актхэр къащымыхъунхэм, цыф-хэр бэу зыщызэрэугъонхэрэ чIыпIэ-хэр щынэгъончэным ишапхъэхэм адиштэу гъэпсыгъэнхэр — джары пшгъэрыл шъхьалэу УФ-м и Прези-дентэу Дмитрий Медведевым къы-гъэуцурэр. Ар гъэцэкIэгъэным фэшI Адыгеим Иофхьабзэ гъэнэфагъэхэр щызэхашх: бэдзэрхэр, вокзалхэр, нэмыкI чIыпIэхэр щынэгъончэным зэрэдиштэхэрэр аулпэкIлх, учение-рэр зэхашх. Ау зэфэхъысыжъхэм къызэрагъэзлагъорэмкIэ, объектхэм ащыщыбэхэм видеокамерэхэр, нэ-мыкI техническэ пкыгъохэр икIу фэдизэу алэкIэлхэп. А гумэкIыгъор псынкIэу дэгъэзыжыгъэ зэрэфаер пашэм къыгъэнэфагъ.

Транспортым иобъектхэм терро-ристическэ актхэр къащымыхъун-хэм уналэ тебгъэтын зэрэфаер, мы мафэхэм къалэу Минскэ къышыхъу-гъэ ащ фэдэ тхьамыкIагъом цыфхэр лъэшэу зэрэзэридзагъэхэр къыIуагъ АР-м хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ ими-нистрэ ипшгъэрылхэр зыгъэцэкIэрэ Александр Сысоевым. Адыгеим непэ щырэхъат, лъэпкъ ыкли дин зэгъу-рыныгъэ ил, ау ар зыгу римыхъырэ кIуачIэхэри щылэхашт, ахэм апэуцу-жыгъэ зэрэфаер къыIуагъ.

Нэужым къулыкъушIапIэу «Ав-товокзалхэм ыкли автостанциехэм яобъединение» игенеральнэ дирек-торэу Къатбамбэт Исмахилэрэ Мые-кIопэ мэшIокугъогу станцием ипашэ ипшгъэрылхэр зыгъэцэкIэрэ Роман Савченкэмрэ къэгъушыIагъэх. Цыф-хэр нахыбэу зыщызэрэугъонхэрэ

чIыпIэхэр къызэрагъэгъунэхэрэр, тер-рактхэм зэрашыхъумагъэхэр, щынэ-гъончэным ишапхъэхэм зэрадиштэ-хэрэр бэмшIэу АР-м и Президентэу Тхаклушынэ Аслъан ыуплэкIлугъ ыкли Иофым изытет зэримыгъэрэ-загъэр къыхигъэщыгъ. Ащ ыуж зи-гъуу къэтшIыгъэ вокзалитIум япа-щэхэр мы гумэкIыгъом идэгъэзы-жыкI нахъ ыуж ихъагъэх. ГушIэм пае, автовокзалым видеокамерэхэр чIагъэуцагъэх, къызэрагъэгъунэрэми нахъ уигъэрэзэ хъугъэ. Мафэ къэс мы вокзалым IукIырэ автобус 90-мэ гурытымкIэ нэбгырэ 1300-рэ фэдиз зэрэщэ, зыгъэпсэфыгъо ыкли мэ-фэкл мафэхэм а пчъагъэр нэбгырэ 2500-м кIэхъэ. Ахэр зыгъэкIотэжы-рэ е къапэгъокIырэ цыфхэр къыдэ-плъытэхэмэ, зы мафэм къыкIоцI автовокзалым нэбгырэ мини 4-м къы-щегъэжъагъэу мини 6-м нэс щызэ-блэкIы. Ахэм ящынэгъончъагъэ нахъ тэрэзуу къэухъумэгъэным пае рент-ген оборудование зэрышкIагъэр ащ ипашэ къыIуагъ, ау ыосэ сомэ мил-лион 1,8-рэ зэрамыIэм Иофыр къы-зэтырегъэуцэ.

Ахъшэу ащ пэлухъаштыр охътэ кIэкIым къагъотыныш, мы Иофы-гъор зэшIуахынэу мыш дэжыкI АР-м и Президент унашэу къафи-шIыгъ. МэшIокугъогу станцием ылъэныкъокIи щылэ гумэкIыгъохэр дагъэзыжъынхэу къафигъэпытагъ.

ЗытегушIэнхэу агъэнэфагъэ Ио-фыгъом епхыгъэу къэгъушыIагъэх ыкли пшгъэрыл шъхьалэхэр къагъэ-нэфагъэх УФ-м ошIэ-дэмышIэ Иоф-хэмкIэ и Министерствэ и ГъэIоры-шIапIэу АР-м щылэм ипашэу Гъу-нэжыкIоу Муратрэ АР-м псэолъэ-шынымкIэ, транспортымкIэ, псэу-пIэ-коммунальнэ ыкли гъогу хъыз-мэтхэмкIэ министрэм иапэрэ гуа-дзэу Хъаткъо Рэмэзанрэ.

— Республикэм щыпсэурэ цыф-хэм ящынэгъончъагъэ къэтыухъу-мэныр типшгъэрыл шъхьал, — къы-Iуагъ Тхаклушынэ Аслъан. — Мы аужырэ уахътэм а лъэныкъомкIэ тшIагъэр макIл, ау джыри зэшIо-тхынэу щылэр бэ. Ар къыдэтлътэ-зэ тилофшIэн зэхэтшэн фае.

Зэхэсыгъом зыщытегушыIэгъэхэ Иофыгъом епхыгъэу къэзэрэугъоигъэ-хэм унэшэу гъэнэфагъэхэр аштагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Космонавтикэм

фэгъэхыгъ

А. Березовоир Адыгеим щыл

ТелефонкIэ къатыгъ. Адыгэ Республикэм ша-пIугъэ летчик-космонав-тэу, Советскэ Союзым и Лыхъужэу Анатолий Бе-резовоир тыгъуасэ илъэ-ныкъо гупсэ къэкIуагъ. Краснодар краим щыщ летчик-космонавтхэр ащ игъусэх.

— Лыхъужэ щытхъум епхыгъэ чIыпIэхэр, му-зейхэр зэтэгъэлъэгъух, — къыталауагъ космонавтэу Анатолий Березовоир Краснодар краим икос-монавтхэм ясоюз итхъа-матэу Трэхъо Энверрэ. — Краснодар краим, Адыге-им ташыIэшт. Шэмбэтым Инэм тыкIонэу зытэгъэ-хъазыры.

Сабый 240-мэ атегъэпсыхъэгъэ кІэлэцІыкІу ІыгыпІэ непэ Мыекѳуапэ кыыщызэ-Іауахышт. Ащ фэгъэхъыгъэ торжественнэ зэхэхъуу цыІэщтым Адыгэ Республикэм ыкІи къэлэ администрацием янащхэр, мыщ ишІын дэлэжъэгъэ ОАО-у «СКДМ» зыфІорэм икѳутамэу Адыгэкъалэ дэтым илыкІохэр хэлэжъэщтых.

КІэлэцІыкІу ІыгыпІэхэм япчъагъэ зэрымкѳурэр джырэ лъэхъан Іофыгъо шъхъаІэу тикъэралыгъо илххэм зэу ащыщ. Мы лъэныкъомкІэ гумэкІыгъоу кѳууцухэрэр дэгъэзыжыгъэнхэм пае Урысыем иполитическэ партиеу «Единэ Россием» ыгъэнфэгъэ партийнэ проектэу «КІэлэцІыкІу ІыгыпІэхэр сабыйхэм апай» зыфІорэр Адыгем чанэу шагъэцакІэу рагъэжъагъ. Мы псэуалъэри ахэм зэу къахеубыгъ.

КІэлэцІыкІу ІыгыпІэу агъэпсыгъэр аужырэ шапхъэхэм адиштэу агъэцкІагъ.

ОАУ-у «СКДМ»-м игенеральнэ директорэу Василий Галюк кызыриІауагъэмкІэ, псынкІэу ашІырэ унэхэм ятехнологие агъэфедзэ, Мыекѳуапэ дашІыхъэгъэ ІыгыпІэр мэээ заулэкІэ зэтырагъэпсыхъан алъэ-кыгъ. ТапэкІи мыщ фэдэ псэолъшыгъэхэр кызыІауахынхэ гухэлъ зэрІэри кыыхигъэщыгъ.

Лъэтегъэуцор Щэрджэскъалэ щыІагъ

Кавказым икинематографистхэм я Союз хэтэу, Адыгем ыкІи Къэрэщэ-Щэрджэсым япарламентхэм ящытхъу тхылхэр кызыфагъэшъошагъэу Нэгъэплъэ Аскэрбый адыгэр зыщыпсэурэ чыпІэ пстэуми ащазыгъэшІагъэр лъэпкъым фэгъэхъыгъэ фильмэхэу «Черкесия», «Черкесия. Адыгэ Хабзэ» ыкІи «Черкесия. Чужбина» зыфІохэрэр арых. Ахэр Урысыем ичІыпІэ зэфъшъхъафхэми, ІэкІыб къэралыгъохэу адыгэхэр зыщыпсэухэрэми къащэгъэлэзгъуагъэх.

Джы блэкІыгъэ шэмбэтым я 3-рэ фильмэм илъэтегъэуцэ къалэу Черкесскэ щыІауагъ. Ар адыгэхэмкІэ мэхъаншхо зиІэ хъугъэ-шІагъэу Къэрэщэ Щэрджэсым щыхъугъ.

Лъэтегъэуцор хэлэжъагъэхэжъэ фильмэр зигукъэкІэу, ащ ипродюсерэу ыкІи ирежиссерэу Нэгъэплъэ Аскэрбый, АР-м культурэмкІэ и Министерствэ иотдел ипашэу, искусство-

ведэу Шъхъэлэхъо Светланэ (ащ зэрищагъ), фильмэм исценарие зытхыгъэу, тарихъ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу Гъубжэкъо Марат, Къэрэщэ-Щэрджэсым цызълэшІэрэ цыфъу, лъэтегъэуцор кІэщакІо фэхъугъэу Охътэ Александр, Къэрэщэ-Щэрджэс Республикэм и Правительствэ итхъаматэу КІэбзщ Индрисэ, общественнэ организациеу «Къэрэщэ-Щэрджэс Республикэм

щыпсэурэ адыгэхэм янахъыжхэм я Совет» ипашэу Тэмэээ Анатолий, художник цІэрыІоу Хъхъандыкъо Мухъамэд ыкІи нэмыкІхэр.

Лъэтегъэуцор зэрэкІауагъэм джыри кыфедгъэзэжыщт.

(Тикорр.). Сурэтым итхэр (сэмэгумкІэ къебгъэжъэныщт): Охътэ Александр, Нэгъэплъэ Аскэрбый, Шъхъэлэхъо Светланэ ыкІи Гъубжэкъо Марат.

КЪЫХЭТЫУТЫГЪЭМ КЪЫФЭТЭГЪЭЗЭЖЫ

ГЪЭСЭНЫГЪЭМ ЗЭХЪОКІЫНЫГЪЭХЭР КЪЕЖЭХ

КІэлэегъаджэхэм ялэжъапкІэ кызырэхъоштым, ащкІэ бгъэфедэн плъэкІыщт амалхэм джыри бэрэ яусэщтых, Іофыгъор зэшІохыгъэ охъуфэ ащ кыфагъэзэжыщт. ЕджапІэм «районым ахъщэ иІэп» ыІомэ, районым «республикэм кытІупщырэп» ыІомэ, республикэм «гупчэм кытІупщырэр икѳурэп» ыІозэ джыри уахътэ теиІэщт.

Арэу щытми, КІэлэегъаджэм илэжъапкІэ кыыхэгъэхъогъэным пае амалхэр щыІэх. Кыыхэзыгъэхъон зыгу хэлхэм кызырэлорэмкІэ, КІэлэегъаджэм урок ужым КІэлэеджакІохэм Іофэу адишІэрэм зэкІэм шъхъафэу ыуасэ кыратыщт. ГушыІэм пае, тетрадьхэр, дневникхэр зэриуплъэкІухэрэм, ны-тыхэм яззІуІлэу зэхицэхэрэм, пчы-

хъэзэхэхъэу ышІыхэрэм ыкІи нэмыкІ Іофтхъабзэхэм атыригъэкІодэрэ уахътэр кыфалытэщт. АщкІэ амал шІагъоу алъытэ бюджетым иІофышІэхэм ялэжъапкІэ нэмыкІэу къафалытэу зэрэрагъэжъагъэр. А шыкІэм анахъэу мэхъанэу иІэр КІэлэегъаджэ пэпчъ иІофшІагъэ кызырэдильгытэрэр, зэкІэри зэфэгъэдэгъэным зэрэтекІыхэрэр ары. ТарифымкІэ окладэу иІэм ычІыпІэкІэ базовэ ставкэу коэффициент зэфэ-шъхъафхэр зыхагъахъохэрэр КІэлэегъаджэм фагъэуцэ.

Сырэ ІофыкІи екІолэкІэ зэфэшъхъафхэр кыфаугупшы-сых. Ахэм зэу ащыщ еджэпІэ коллективхэм изыгъэлорышІэжыын нахъ зегъэушъомбгъугъэныр. Дэгъоу Іоф зышІэрэ КІэлэегъаджэм ахъщэ Іахэ те-дзэу ратыщтыр ежъ коллективым хэт КІэлэегъаджэхэм къагъэнэфэн алъэкІыщт.

ЕтІани ублэпІэ классхэм яКІэлэегъаджэ иІофшІагъэ уасэ фэшІыгъэнымкІэ яшІауагъэ къэкІошт мы илэсым иІо-ныгъо мазэ кыщегъэжъагъэу

шэпхъакІэу аштэщтхэм. Ахэм кыдалгытэ тхъамафэм кы-кІоцІ урок ужым Іофтхъабзэу сабыйхэм адашІэхэрэм апае сыхъати 10-м ыуасэ КІэлэегъаджэм кыфыхъагъэхъонэу. Ау непэ щыІэ тариф сеткэмкІэ а сыхъатхэм атефэрэр къэ-плъытэн зыхъукІэ, а ІофшІа-гъэр гъэсэныгъэ те-дзэ изыгъэ-гыотырэ КІэлэегъаджэм ра-тырэм фэдизыщт ныІэп. Ар мэкІэ дэд — сомэ 200 — 300 ныІэп зэрэхъурэр. Арышъ, не-пэрэ лэжэпкІэ къэлъытакІэм тетэу къэплъытэн зыхъукІэ, КІэлэегъаджэм а сыхъатхэм фэдэшхо кыфахыщтэп.

Джыри зы гупшыс. Гъэсэ-ныгъэм къэралыгъом хильхъэрэ ахъщэр нахъ макІэ шІы-гъэным бэшІагъэу егупшысэх. Къэбарым илэсэ кысэ икІэры-кІэу зыкыІэты, етІанэ мэрэ-хъатыжы. АщкІэ икІыгъо дэгъоу алъытэ еджэпІэ цыкІухэр нахъ инхэм ахэгъэхъабыгъэнхэр. Илэсэ заулэкІэ узэкІэлэ-бэжымэ а Іофым игъэкІоты-гъэу тегушыІэщтыгъэх. Гушы-Іэм пае, Джамбэчы

еджапІэм чІэхсэр Улэпэ еджа-пІэм ащэхэзэ рагъэджэнхэу, къу-тырэу Краснэм иеджапІэу класс зэфэшъхъафхэр зэхэхэу зыщыра-гъаджэхэрэр гъунэгъу къуаджэм иеджапІэ хагъэкъожыныу. А Іофым джыри кыфагъэзэжы. Джы нахъ зэтегъэпсыхъэгъэ еджапІэ-хэм (ахэм базовэ гупч араІо) нахъ хыбэйхэр япхыгъэщтых.

Урысые Федерацием и Премьер-министри а гупшысэр кы-хыгъэщыгъ. Ащ кызырэлорэмкІэ, ичыхъэ телъ ащ фэдэ базовэ еджапІэхэу къутамэхэр зиІэхэр гъэсэныгъэм иІоф зэхэщэгъэнымкІэ амалышІу зэрэхъушхэр. Ащ фэдэ екІоллакІэм еджэпІэ цы-кІухэр зэфамышІыжыынхэмкІэ ишІауагъэ къэкІошт.

ЕджапІэхэм якъутамэхэр (фи-лиалхэр) загъэпсыхэкІэ, пэщэ ІэнатІэхэм япчъагъэ нахъ макІэ хъушт, ащ апэІухъэщтыгъэ ахъ-щэр еджапІэм иматериальнэ-техническэ базэ изэтегъэпсыхъан хэплъхъан плъэкІыщт.

Сыдзу щытми, гъэсэныгъэм иІоф зэхъокІыныгъэшхохэр къежэх.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Ткъош Къэрэщэ- Щэрджэс Республикэм

Къэрэщэ-Щэрджэс Республикэм и Президентыгъэу Борис Эбзеевыр ежъ илэІуІлэ ІэнатІэу зыІутым ІуІыжыгъагъ. 2008-рэ илэсым кыщегъэжъагъэу ащ республикэм пэщэныгъэ дызэри-хъагъ, цыфхэм хъалбалыкъ ахэ-мылгъэу, мамырэу ыгъэпсэугъэх. Ар зытекІыжыым ыуж Президен-тым ипшъэрылхэр пІэлъэ гъэ-нэфагъэкІэ ыгъэцэкІэхэу Тем-резов Рэщыд агъэнэфэгъагъ. Партиеу «Единая Россия» зыфи-Іорэм иунашгъокІэ джы Р. Тем-резовыр Къэрэщэ-Щэрджэс Рес-публикэм ипашэ хъугъэ.

Къэрэщэ-Щэрджэсым инаро-днэ ЗэІуІлэ республикэм и Консти-туцие зэхъокІыныгъэ фишІыгъ. Ар тапэкІэ Президентым зэреджэщтэ шІыкІэм фэгъэхыгъ. «Къэрэщэ-Щэрджэсым и Президентым» ычІыпІэкІэ джы «Къэрэщэ-Щэрджэсым ипашэ» аІошт. Президен-тыкІэми ащ дыригъэщтагъ.

Къэрэщэ-Щэрджэс Республикэм 2010-рэ илэсым турист мин 385-рэ кыыхагъ. Ахэм япчъагъэ илэсэ кысэ хэгъэхъогъэным фэшІ УФ-м и Кыбылэ шъолгъыр ит субъектхэри ІэпыІэгъу кызы-фагъэхъунхэу Зэзэгъыныгъэ зэдашІыгъ. Субъект зэфэшъхъа-фхэр зэгурыІохэу туристхэм ашІогъэшІэгъонымщт чыпІэхэмрэ зыгъэпсэфышІэхэмрэ зэтырагъэп-сыхъэхэмэ, ащ фэдэ кызыри-хыщтыр хэтыкІи нафэ.

КъЩР-м туризмэмрэ курорт-хэмрэкІэ и Комитет ипашэу Ап-паев Казбек кызырэлорэмкІэ, Зэ-зэгъыныгъэм цыфхэр нахъ зэ-пэблагъэ зэришІыщтхэм имы-закъоу, зэгъусэхэу курорт клас-тер агъэпсын алъэкІыщт. Ащ пае маршрутыжхэу непэ амыгъэфе-дэжыхэрэм якъызІухыжыын ыкІи проектыкІэу «Темыр Кав-казым игъогухэр» зыфІорэм игъэцэкІэн Іоф адашІэн фае.

Сайт зэфэшъхъафхэм
къарыхыгъэх.

Къагъотырэр музейм кыырахыылэ

Тарихъ мэханэ зилэ пкыгъо гъэшлэгъонхэр тилэпкы ичыгу кыщагъотых. Адыгэ Республикэм и Лъэпкы музей шэныгъэмкIэ илофышIэ шхьалэу, Адыгеим культурэмкIэ изаслуженнэ илофышIэу, археолог цIэрылоу Тэу Аслъан тызыокIэм пылэхэр кызытекIыгъэхэ мастадонтхэм, мамонтхэм, нэмыкIхэм якъэбархэм тащигъэгъозагъ.

— Ижырэ псэушхьэмэ япкыгъохэу кычIатIыкIыжьыхэрэм адыгэмэ ятарихъ кыгъэгъаи, — еIо Тэу Аслъан. — Мыжбо хъугъэхэу илгъэ минигъэ пчъагъэхэр аныбжь. Ащ фэдэ пкыгъохэр цыфмэ кызагъотыкIэ музейм кыырахыылэ.

— Археологхэр, хэбзэ кыулыкIушIэхэр тилэх. Ахэр тызытегушIэрэ иофым зэрэхалажьэхэрэм, цыфмэ зэпхыныгъэу адыралэм кыатегушIэба.

— Туризмэр, шэкIоныр зикIасэмэ тарихъ пкыгъо макIэп къагъотырэр. Илгъэ миллион пшIы пчъагъэкIэ узэкIэлэбжьэмэ, адыгэ-

мэ ячIыналгъэ хышхо итыгъ, чIыгур гъушъагъэп. Океаным хэсыгъэ пкыгъомэ якъупшхьэхэр арых цыфмэ къагъотырэр. Пцэжые къупшхьэхэу мыжбо хъугъэхэр, нэмыкIхэри гъэшлэгъонхэ. Тэ, археологхэм, тарихым инэкIубгъохэр зэтэгъашIэх. Лъэшэу тафэраз Iэпылэгъу кытфэхурэ цыф кызырыкIохэм. Тызэгъусэу тапэкIи тызэдэлэжышт, ижырэ къэбархэм ащидгъэгъозэштых.

— ПсэолъэшIхэм къагъотырэ пкыгъохэр кышъу-лъагъэлэсыжыыха? АшIо-мылофэу чIэзидзыжыхэрэм сыда яшъуорэр?

— 1950-рэ илъэсхэм Мыекъуапэ ГЭС-р шашIыгъэ китым ипкыи нэ-лынэхэр къагъотыгъагъэх. А къупшхьэхэр Лъэпкы музейм чIэлтых. Мары яплъ... ЧIыр зэгъужым псэушхьэхэр кытехьагъэх, шыпсэхуэ аублагъ. Мамонтхэр, пылэхэр, мастадонтхэр, носорогхэр, нэмыкIхэри тичIыгу зэрэтэсыгъэхэр пкыгъохэм къаушыхыаты.

— Мыекъуапэ икъэлэ парк дэжэ кыщагъотыгъэм тигъэзетеджэхэр кыкIэупчIэх, тэри тшIогъэшIэгъон.

— Мастадонтым ыцэкъупшхьэхэр паркым дэжэ кыщагъотыгъэх. Мастадонтхэр арых пылэхэр, мамонтхэр кызытекIыгъэхэр. 1997-рэ илъэсым Нэчэрэзые зыдэщысыгъэм пэмычыжъэу кыщагъотыгъэр тшIогъэшIэгъон. Нэпкъэу псым ылгъэсыхьагъэм къупшхьэхэу кычIатхыгъэхэр тимужей чIэлтых.

— Къагъотырэ пкыгъохэр адыгэмэ ячыгу, ята-

рихъ зыгорэуштэу епхыгъэхэу къэтIон тлэкIы-щта?

— Мыжбо лIэшлэгъур пштэмэ, ижырэ тилэпкыгъохэр мамонтхэм яшаклоштыгъэх. Нэчэрэзые зыдэщысыгъэм темэнышхо теоми зы лгъэханэ горэм тхьамыкIэгъошхо кышыхьугъагъ. А зы уахтэм мамонтхэр бэ хъухэу шылIэгъагъэх. Тэ мамонтхэм якъупшхьэхэу кычIатхыгъагъэхэм анэмыкIхэри къагъотыжыгъэх. Бжъа-къоу псэушхьэхэмэ атетыгъэхэри мары тимужей чIэлтых.

— Археологхэм джыри пкыгъо гъэшлэгъонхэр къагъотыштхэу, ахэр адыгэ чIыгу итарихъ зэрэпхыгъэхэр агъэунэфынхэ алэкIыштэу тащыгъы хъушта? Олимпиадэри къэблагъэ...

— Нурбый, тэрэз зыфалорэр. Олимпиадэ джэгунхэр 2014-рэ илъэсым Шъачэ щыкIоштых. Адыгэмэ ятарихъ чIыгу спортсменхэр зэрэщызэнэкъокъуштхэм да-кIоу, титарихъ зыфэдэр дунаим нахьышхоу щыдгъэшIэшт. Археологхэр шIэныгъэм иIотаклох, иофэу ашIорэр шъэфы хъуштэп.

Сурэтым итыр: кьэлэ паркым кыщагъотыгъэ пкыгъор Тэу Аслъан кыгъэгъагъо.

ТИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

СурэтышIхэм гъатхэр зэралъэгъурэр

ШэнышIу зэрэхъугъэу, гъатхэм фэгъэхыгъэ сурэт кьэгъэлэгъонхэр Мыекъуапэ кышыхьагъэ. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэрэ республикэм исурэтышIхэм я Союзрэ клэщакIо ащ фэхъугъэх.

Къэгъэлэгъоным икызылэхын ехыылэгъэ зэхэхэм кышыхьагъэ-лагъэх АР-м культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипашэу Шэуджэн Бэлэ, Адыгеим исурэтышIхэм я Союз итхьаматэу Хъуажэ Рэмзанэ, сурэтышIхэу Владимир Пужелевыр, ЛэупэкIэ Нурбый, Борис Воронкиныр, нэмыкIхэри. Зэхэхэм хэлэжыагъэх, ныбжьыкIэмэ гушылэгъу афэхъугъэх сурэтышIхэу Эдуард Овчаренкэр, Кьонэ Аслъан, шIэныгъэлэжъэу Едыдж Батырай, орэдылоу Кушъэкъо Симэ, фэшъафэхэри.

Гъатхэм дунаир кыгъэгъахэ; осыр мэжъужы, псыхьохэр зэхэ-

хьажыых, чIыгур алэжы, шIу зэрэлэгъурэ ныбжьыкIэмэ япчъагъэ хэхьо. Тыкъэзыуцухэрэ дунаим зэхьокIыныгъэу фэхъухэрэр сурэтышIхэм ялофшIагъэ кызырэщагъэлагъорэр зэдгъэпшэным фэшI ятворчествэ зыщитгъэгъуазэ.

ЛэупэкIэ Нурбый гъатхэр нэфынэу, тыгъэр кьэшIэгъу сурэтхэмкIэ кыгъэгъагъо. Кьонэ Аслъан ипхьорэлъф исурэткIэ шIэныгъэр кьелуатэ. Евгений Пелипенкэм, Геннадий Назаренкэм, Владимир Бердихиным, фэшъафэхэм гъатхэр кызысыкIэ шIэныгъэм кIэу халъагъорэр сурэтхэмкIэ кытфалуатэ. НыбжьыкIэмэ шIэныгъэр на-

хьышхоу апкыырыхьаным фэшI кьэгъэлэгъоным ишIуагъэ кьэ-кIоштэу тэлъытэ.

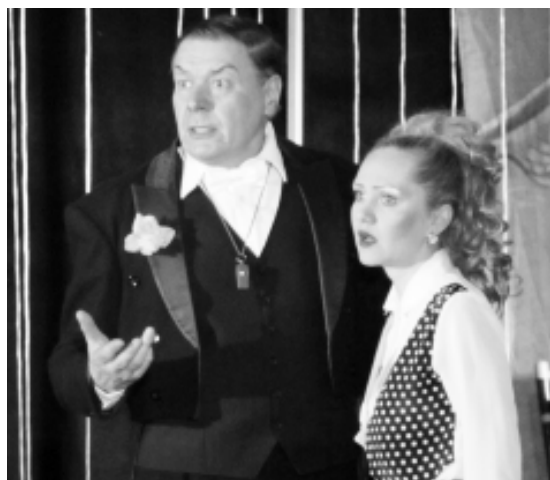
Геннадий Назаренкэм «Урысы-ем изаслуженнэ сурэтышI» зыфилорэ щытхьуцIэр кызырэфэу-

гъэм фэшI зэхэхэм щыфэгъушIуа-гъэх.

Сурэтым итыр: сурэтышIэу ЛэупэкIэ Нурбый кьэгъэлэгъо-ным еплъыкIэу фырилэр кьелуатэ.

ИСКУССТВЭМРЭ ШЫНЭНЫГЪЭМРЭ

ИшIэныгъэкIэ пшъашъэм еумысых

Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адамэ ыцIэ зыхьэрэм Б. Шоу ипъесэ техыгъэ комедиеу УФ-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ илофшIэшхоу В. Курочкиным ыгъэуцугъэу «Моя прекрасная леди» зыфилорэр Мыекъуапэ кыщагъэлэгъуагъ.

Артистхэу А. Степановыр, В. Серебрянскэр, И. Кириченкэр, В. Марковыр, М. Арзумановыр, Н. Максимовар, В. Верещако, Л. Маньшинар, нэмыкIхэри музыкальнэ къэшIыным хэлажьэх. Роль шхьалэхэр кьэзышIырэмэ ащыщых Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистхэу А. Степановыр И. Кириченкэр. Ирина Кириченкэм орэд кьылоштми, кы-

шIырэ ролым куоу хэхьаштми еклIэлэкIэ гъэшлэгъонхэр кыгъотых. Элиза Дулиттл ироль кышIыгъэ артисткэм шIэныгъэм ухещэ. Пшъашъэр тхьамыкIэу шыл, ахьщэр фикъурэпышъ, унагъом тхэкIэкIо-пхэанIа-кIоу иI. Арэу щытми, ишIэныгъэкIэ зыкызылэхын, лъытэныгъэ кызыфаригъэшIын елгъэкIы.

— Мы мазэм камернэ музыкальнэ театрэм нэмыкI спектаклэхэри кышыхьагъэ-щытхы, — кытитIуагъ художественнэ пашэу, Урысыем искусствэхэмкIэ изаслуженнэ илофшIэшхоу Сулейманов Юныс.

Сурэтым итхэр: А. Степановыр И. Кириченкэр кьэшIыным хэлажьэх.

Нэклубгъор зыгъэхъаырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбый.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КыдызыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкы иофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилгъэпкыгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шхьалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшгъэдэкIыжэ зы-хьырэ секретары: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын иофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэлоры-шIапл, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышып-къагъэу къахафэ-хэрэмкIэ кьэзыт-хыгъэхэм пшгъэдэ-кIыжэ ахы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажьэхэр-рэмрэ яеплкъыкIэ зэтемыфэн ылгъэ-кIышт. Гъэзет-еджэхэм кыт-фагъэхьырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкIи кьэ-зытхыгъэхэм алэкIэдгъэхьа-жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр 5122
Индексхэр 52161 52162
Зак. 1117

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00